

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9CoP/21/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319201327
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Jusková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8319201327.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Moniky Juskovéj, sudkyne JUDr. Jany Burešovej a sudcu Mgr. Miloša Koleka v právnej veci starostlivosti o V. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX, za účasti rodičov: matky H. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX, právne zastúpenej Mgr. Vladimírou Doničovou, advokátkou so sídlom Lipová 1, Humenné a otca T. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XX, A., právne zastúpeného Mgr. Jurajom Berežným, advokátom so sídlom Centrálna 2/38, Svidník, o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 10P/61/2019-126 zo dňa 15.10.2019 takto

rozhodol:

Odmieťa odvolanie voči zamietavému výroku.

Potvrdzuje rozsudok vo zvýšení výživného a vo výroku o zaostalom výživnom s tým, že povinnosťou otca je platiť výživné a zaplatiť zaostané výživné k rukám V. V..

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto: „Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Humenné č. 8P/113/2017 zo dňa 27.9.2017 v časti výšky výživného pre maloletého V. V., nar. X.X.XXXX tak, že zvyšuje výživné pre maloletého zo sumy 150 eur mesačne na sumu 250 eur mesačne, ktoré je otec povinný platiť k rukám matky vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca od podania návrhu od 29.3.2019.

V prevyšujúcej časti súd návrh matky z a m i e t a.

Zaostané výživné za obdobie od 29.3.2019 do 14.10.2019 vo výške 706,66 eur je otec povinný uhradiť do 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.“

V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že v čase začatia posledného konania bol V. V. maloletý, žiakom 9. ročníka základnej školy a nastupoval na strednú školu, čím došlo k zvýšeniu jeho nákladov na štúdium. Najviac však k zmene došlo na strane jeho otca, ktorý v čase poslednej úpravy výživného pracoval za minimálnu mzdu. V roku 2019 bol jeho príjem na základe predložených dokladov vo výške 13 732,87 eura, čo za 9 mesiacov priemerne mesačne predstavuje sumu 1525,87 eura. Oproti minimálnej mzde tak jeho príjem stúpol na dvojnásobok. Súd pri určovaní výšky výživného zohľadnil náklady otca na bývanie v Q. vo výške 80 eur týždenne, náklady na cestovné do Q. a v Q., vrátene zákonného a havarijného poistenia, polovicu nákladov na bývanie na L., keďže otec býva s priateľkou. Konštatoval, že pred úhradou úverov má prednosť jeho vyživovacia povinnosť.

Vzhľadom na príjem otca a po zohľadnení jeho výdavkov mal súd prvej inštancie za to, že je v jeho možnostiach uhrádzať sumu 250 eur mesačne ako výživné. Poznamenal, že V. má 17 rokov a jeho výdavky na ošatenie, obuv, stravovanie sú rovnaké ako u dospelého človeka.

Pri určovaní výšky výživného súd zohľadnil aj náklady matky na stomatologickú starostlivosť syna. Výživné vo výške 250 eur mesačne považoval za primerané odôvodneným potrebám maloletého vzhľadom na skutočnosť, že ide o študenta strednej školy, vo veku blízkeho dospelosti.

Mal však za to, že matka nepreukázala takú výšku výdavkov na V., okrem bežných výdavkov, ktoré by odôvodňovali úhradu výživného vo výške 300 eur mesačne, preto súd návrh na zvýšenie výživného v prevyšujúcej časti zamietol.

Zároveň uviedol, že za obdobie od podania návrhu od 29.03.2019 do rozhodnutia do 15.10.2019 vznikol otcovi dlh vo výške 706,66 eura (za dva dni 3/2019 suma 6,66 eura, za mesiace 4-10/2019 t.j. 7x 100 eur = 700 eur). Uzavrel, že zaostané výživné je otec povinný uhradiť do šiestich mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, v ktorom okrem iného uviedol, že je vlastníkom rodinného domu v ktorom býva V. s matkou a že sumou 156 eur mesačne sa podieľa na splátke spotrebného úveru, ktorý popri hypotéke bral na rekonštrukciu a vybavenie rodinného domu, v ktorom žijú. Ďalej uviedol, že návrh matky na zvýšenie výživného ho prekvapil. Vyživovacia povinnosť voči synovi si plní vo výške 150 eur mesačne k rukám matky a zároveň uhrádza splátku spotrebného úveru vo výške 156 eur mesačne. Mal zato, že splácaním splátok predmetného spotrebného úveru pomáha bývalej manželke v zabezpečovaní bytových potrieb ich syna a že popri platení výživného aj takýmto iným plnením prispieva na výživu.

Navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a návrh zamietnuť.

3. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca okrem iného uviedla, že riadnym a hodnoverným spôsobom preukázala dôvodnosť svojho návrhu na zvýšenie výživného pre V.. Mala za to, že otcove v prevažnej miere účelové a nadnesené výdavky predstavujúce sumu vo výške cca 1.134 eur mesačne, nemôžu zakladať predpoklad, že jeho príjem, schopnosti a možnosti nedovoľujú platiť výživné v súdom stanovenej výške výživného 250 eur mesačne. Ďalej uviedla, že rodinný dom nadobudla darom od svojich rodičov, pričom otec získal podiel na predmetnom rodinnom dome titulom kúpnej zmluvy od matky, teda v tom čase od svojej manželky za trvania manželstva. Matka je teda výlučnou vlastníčkou podielu vo výške 1/2 predmetnej nehnuteľnosti a zvyšný podiel vo výške 1/2 predmetnej nehnuteľnosti patrí do masy BSM účastníkov konania. Poukázala na skutočnosť, že otec sa bránil v danom konaní svojím mesačným výdavkom vo výške 156 eur ako mesačnou splátkou za spotrebný úver, o ktorom nemala a nemá vedomosť. Uviedla, že sa viackrát vyjadrila, že ide o výlučný záväzok otca, ktorý použil na pokrytie svojich osobných výdavkov, a to: tipovanie, hazardné hry, voľnočasové nočné aktivity a iné. Mala za to, že žiadnym spôsobom neboli finančné prostriedky z predmetného spotrebného úveru použité na rekonštrukciu a vybavenie rodinného domu.

Zároveň poukázala na skutočnosť, že práve ona spláca hypotekárny úver, ktorý bol použitý na rekonštrukciu a vybavenie rodinného domu. Žiadala, aby súd neprihliadal na záväzok otca /spotrebný úver/, ako na jeho opodstatnený výdavok, keďže na predmetnej zmluve nefiguruje ani podpis matky, otec sa uvedeným záväzkom zaťažil bez vedomia matky a finančné prostriedky nepoužil ani na chod domácnosti, ani na pokrytie výdavkov V., ako ani na zveľadenie, udržanie a rozšírenie masy BSM účastníkov konania. Zároveň uviedla, že pri vyporiadaní BSM otec žiadal matku, aby prevzala na seba všetky záväzky a aj predmetný spotrebný úver, ktorý je výlučným záväzkom otca. Poznamenala, že otec od rozvodu nezakúpil V. žiaden dar, neblahoželal mu k žiadnemu sviatku a s V. sa nestretáva. Jediná suma, ktorou otec prispieva na výživu V. je suma vo výške 150 eur mesačne, ktorá je určená súdnym rozhodnutím.

Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

4. K odvolaniu sa vyjadril Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, ktorý bol súdom prvej inštancie ustanovený za procesného opatrovníka V. V. z dôvodu, že v čase podania bol maloletý. Vo vyjadrení uviedol, že pomery na strane V. sa od poslednej úpravy výživného podstatne zmenili, čo matka na základe predložených výdavkov dostatočne preukázala. Otcovi sa výrazne zvýšil príjem, preto mal za to, že je v možnostiach a schopnostiach otca uhrádzať na V. výživné vo výške 250 eur mesačne.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 65 až § 67 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok („CMP“), bez nariadenia

pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie dôvodným nebolo, nakoľko rozsudok je vecne správny.

6. Z podaného odvolania vyplýva, že otec podal odvolanie aj do zamietavej časti rozsudku. Podľa § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Podľa § 386 písm. b) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Zamietavý výrok rozsudku je výrokom, ktorý bol vydaný v prospech otca, preto otec nie je v tejto časti oprávnenou osobou na podanie odvolania. Z týchto dôvodov odvolací súd odvolanie otca voči zamietavému výroku rozsudku súdu prvej inštancie odmietol.

7. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

8. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

9. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenia § 230 CSP i § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). Civilný sporový poriadok v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“).

10. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov

11. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

12. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním apod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

13. Po preskúmaní predloženého súdneho spisu, odvolací súd zhodne s právnym záverom súdu prvej inštancie uvádza, že objektívny nárast životných nákladov, ako aj existencia zvýšených výdavkov, súvisiacich s návštevou strednej školy V. V., sú dôvodom pre zvýšenie výživného, tak ako to má na mysli ust. § 78 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“).

14. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že matka sa podaným návrhom domáhala, aby súd zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 8P/113/2017 zo dňa 27.09.2017 v časti výšky výživného pre maloletého a zvýšil výživné zo sumy 150 eur mesačne na sumu 300 eur mesačne. Naposledy bolo o výške výživného rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 8P/113/2017 zo dňa 27.09.2017, kedy bolo manželstvo rodičov maloletého rozvedené, V. bol zverený do osobnej starostlivosti matky a bolo určené výživné zo strany otca na sumu 150 eur mesačne.

Súd prvej inštancie rozhodol o zvýšení výživného počnúc dňom 29.03.2019 na sumu 250 eur mesačne, keďže V. je študentom strednej odbornej školy a v čase poslednej úpravy výživného bol žiakom základnej školy. Správne teda postupoval, ak rozhodol o zvýšení výživného, nakoľko došlo k podstatnej zmene pomerov na jeho strane v súvislosti so zvýšením odôvodnených potrieb spojených predovšetkým s jeho vekom a so štúdiom na strednej škole. Nemožno tiež opomenúť to, že oprávnené potreby dieťaťa nezahŕňajú iba jeho základné nároky, ale sú dané širšie, a to jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností živiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, pričom platí, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.

Navyše k podstatnej zmene došlo aj na strane otca maloletého, ktorý v čase poslednej úpravy výživného pracoval za minimálnu mzdu, avšak v roku 2019 bol jeho priemerný mesačný príjem na základe predložených dokladov vo výške 1.525,87 eura. Oproti minimálnej mzde tak jeho príjem stúpol na dvojnásobok.

Podľa odvolacieho súdu kvantifikácia výšky výživného, ku ktorej dospel súd prvej inštancie zodpovedá oprávneným potrebám V. a možnostiam a príjmovým pomerom otca. Zároveň má odvolací súd za to, že zvýšením výšky výživného zo sumy 150 eur mesačne na sumu 250 eur mesačne nedôjde k zmene, ktorá by sa závažnejším spôsobom prejavila v aktuálnych majetkových pomeroch otca aj s ohľadom na to, že ide o jeho jedinú vyživovaciu povinnosť a skutočnosť, že zasielanie stanoveného mesačného výživného predstavuje jedinú formu, akou otec prispieva k starostlivosti o svojho vlastného syna.

15. Podľa § 154 CMP, na konanie vo veciach výživného plnoletých osôb a iných obdobných nárokov je miestne príslušný všeobecný súd navrhovateľa.

16. Podľa § 155 CMP, konanie sa začína len na návrh.

17. Podľa § 157 CMP, účastníkmi konania vo veciach výživného plnoletých osôb sú navrhovateľ a osoba, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné.

18. Nemožno opomenúť skutočnosť, že v priebehu odvolacieho konania nadobudol V. V. plnoletosť. Keďže konanie o výživnom pre plnoleté osoby je návrhovým konaním, odvolací súd vyzval V. na vyjadrenie sa, či trvá na podanom návrhu matky o zvýšenie výživného a na výške navrhovaného výživného, aj po dobu počnúc jeho plnoletosťou.

19. Podaním zo dňa 27.02.2020 V. V. uviedol, že trvá na podanom návrhu matky a na výške navrhovaného výživného.

20. Vychádzajúc zo správne zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie vo vzťahu k výške výživného, ale aj zo zmeny spočívajúcej v dosiahnutí plnoletosti V. V. ako skutočnosti majúcej vplyv na to k rukám koho má otec platiť výživné odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zvýšení výživného a vo výroku o zaostalom výživnom ako vecne správny potvrdil, osvojac si dôvody, ku ktorým súd prvej inštancie dospel, s tým, že povinnosťou otca je povinnosť platiť výživné a zaplatiť zaostalé výživné k rukám V. V. (§ 387 ods. 1, 2 CSP).

21. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že dosiahnutie plnoletosti V. nemá vplyv na trvanie účasti matky v konaní nakoľko sa v ňom rozhodovalo aj o výživnom za obdobie jeho maloletosti, v ktorom zabezpečovala jeho výživu a plnil tým aj tie jeho potreby, ktoré mali byť zabezpečované jeho otcom.

22. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd má za to, že dôvody na aplikáciu ust. § 55 CMP nie sú dané.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 Zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.